

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DO ZMIANY MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
TERENU PRZY ULICY JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W NOWEJ RUDZIE

Opracowanie:

mgr inż. Joanna Chmielowska – Kowalska
urbanista, architekt krajobrazu
Zachodnia Okręgowa Izba Urbanistów (nr ewid. Z-473)
mgr inż. Marcin Kowalski
urbanista
Zachodnia Okręgowa Izba Urbanistów (nr ewid. Z-469)

SPIS TREŚCI:

- 1 Wprowadzenie.**
  - 1.1 Podstawa formalno – prawna opracowania prognozy
  - 1.2 Cel i zakres prognozy
  - 1.3 Powiązania prognozy z innymi dokumentami
- 2 Przyjęte założenia i metodyka opracowania prognozy**
- 3 Analiza i ocena stanu środowiska**
  - 3.1 Uwarunkowania przyrodnicze i antropogeniczne
    - 3.1.1 Położenie geograficzno – administracyjne
    - 3.1.2 Budowa geologiczna i rzeźba terenu
    - 3.1.3 Warunki klimatyczne
    - 3.1.4 Wody powierzchniowe i podziemne
    - 3.1.5 Gleby i surowce naturalne
    - 3.1.6 Fauna i flora
    - 3.1.7 Formy ochrony przyrody
    - 3.1.8 Dziedzictwo kulturowe i ochrona konserwatorska
    - 3.1.9 Sieć komunikacyjna
    - 3.1.10 Infrastruktura techniczna
  - 3.2 Sposób zagospodarowania obszaru opracowania projektu zmiany planu miejscowego oraz terenów przyległych
- 4 Prognozowane skutki realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego na środowisko**
  - 4.1 Analiza ustaleń projektu zmiany planu miejscowego
  - 4.2 Prognozowane rodzaje oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska
- 5 Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego**
- 6 Analiza celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego**
- 7 Analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody**
- 8 Prognozowane oddziaływanie realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego na obszary NATURA 2000**
- 9 Analiza możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko związanego z realizacją ustaleń projektu zmiany planu miejscowego**
- 10 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensowanie szkodliwych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją ustaleń projektu zmiany planu miejscowego**
- 11 Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie planu**
- 12 Analiza potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego**
- 13 Podsumowanie - streszczenie w języku niespecjalistycznym**
- 14 Piśmiennictwo, materiały źródłowe, akty prawne**
- 15 Dokumentacja fotograficzna**
- 16 Dokumentacja kartograficzna**

1 Wprowadzenie.

1.1 Podstawa formalno – prawna opracowania prognozy

Projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru przy ulicy Józefa Piłsudskiego w Nowej Rudzie opracowano na podstawie Uchwały Nr 50/X/11 Rady Miejskiej w Nowej Rudzie z dnia 25 maja roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu przy ulicy Józefa Piłsudskiego w Nowej Rudzie.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art.17 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, ze zm.) oraz art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227, ze zm.).

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano piśmiennictwo, materiały źródłowe, oraz akty prawne wymienione w pkt 14.

1.2 Cel i zakres prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu przy ulicy Józefa Piłsudskiego w Nowej Rudzie sporządzana jest w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko prowadzonej na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).

Celem opracowania prognozy jest między innymi:

- analiza i ocena istniejącego stanu środowiska,
- ocena potencjalnego wpływu inwestycji realizowanych na podstawie ustaleń zmiany planu na środowisko,
- ocena potencjalnych zmian, które mogą zaistnieć w środowisku wyniku realizacji ustaleń planu oraz wskazanie rozwiązań minimalizujących i kompensujących potencjalne negatywne oddziaływanie.

Zakres prognozy określony został w art. 51 ust. 2 i art. 52 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).

Obszar objęty niniejszym opracowaniem położony jest w strefie śródmiejskiej, na północ od centrum miasta. Łączna powierzchnia obszaru opracowania wynosi około 3,3 ha. Istniejące zagospodarowanie stanowią głównie zabudowania nieistniejących Zakładów Przemysłu Jedwabniczego „Nowar”, które zostały adaptowane głównie na cele usługowe, hurtownie, składy i magazyny.

Celem zmiany planu miejscowego jest umożliwienie dalszej adaptacji istniejącej zabudowy, na cele mieszkaniowe oraz usługowe.

1.3 Powiązania prognozy z innymi dokumentami

Przy opracowaniu projektu zmiany planu miejscowego uwzględniono ustalenia zawarte w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miejskiej Nowa Ruda przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Nowej Rudzie nr 25/IV/07 z dnia 24 stycznia 2007 roku, w którym przedmiotowy teren położony jest w granicach jednostki **MU** – Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej i wielorodzinnej) i usług.

Na obszarze objętym opracowaniem obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ulic Górniczej i Świdnickiej w Nowej Rudzie zatwierdzony Uchwałą Nr 304/XXXVIII/09 Rady Miejskiej w Nowej Rudzie z dnia 25 listopada 2009 r.

Zgodnie z ustaleniami ww. planu miejscowego przedmiotowy obszar położony jest w liniach rozgraniczających terenu **11.PM/U**, dla którego ustalono następujące przeznaczenie terenu:

- **przeznaczenie podstawowe:** pod zabudowę składów i magazynów; pod zabudowę usług nieuciążliwych w układzie wolnostojącym, z wykluczeniem: obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej: 600 m², usług związanych ze składowaniem i przetwarzaniem odpadów, stacji paliw, pod obiekty obsługi gospodarki komunalnej;
- **przeznaczenie towarzyszące:** pod obiekty i budynki gospodarcze, pod obiekty małej architektury, pod drogi wewnętrzne, miejsca postojowe i garaże, pod sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, pod zieleń urządzoną.

Na potrzeby zmiany planu oraz poniższej prognozy wykorzystano „Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla terenu położonego przy ulicy Józefa Piłsudskiego w Nowej Rudzie”.

[autor: J. Chmielowska - Kowalska, M. Kowalski, sierpień 2011r.].

2 Przyjęte założenia i metodyka opracowania prognozy

Niniejsza prognoza zawiera analizę i ocenę stanu obecnego środowiska, perspektywy i możliwości zmiany tego stanu, oraz identyfikację działań zmierzających do poprawy stanu istniejącego. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko równoległe z pracami projektowymi prowadzonymi nad projektem zmiany planu opracowywana jest prognoza oddziaływania na środowisko.

Przy opracowywaniu dokumentu oparto się na piśmiennictwie, materiałach źródłowych, aktach prawnych wyszczególnionych w pkt 14, uwarunkowaniach środowiskowych występujących na obszarze objętym zmianą planu miejscowego oraz przemysleniach autorów wynikających z analizy dokumentu podstawowego – projektu planu miejscowego.

W opracowaniu przyjęto metodę polegającą na podzieleniu obszaru objętego planem na kategorie o różnym stopniu oraz różnym charakterze wpływu ustaleń planu na środowisko.

3 Analiza i ocena stanu środowiska

3.1 Uwarunkowania przyrodnicze i antropogeniczne

3.1.1 Położenie geograficzno – administracyjne

Obszar objęty zmianą planu obejmuje teren położony w środkowej części gminy miejskiej Nowa Ruda, powiat kłodzki, województwo dolnośląskie.

Według systemu regionalizacji fizycznogeograficznej w układzie dziesiętnym [Kondracki J.] obszar objęty projektem zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy do:

- **Megaregionu:** Pozaalpejska Europa Środkowa (3),
- **Prowincji:** Masyw Czeski (33),
- **Podprowincji:** Sudety i Przedgórze Sudeckie (332),
- **Makroregion:** Sudety Środkowe (332.4/5),
- **Mezoregion:** Obniżenie Nowej Rudy (332.46).

3.1.2 Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Miasto Nowa Ruda należy do brzeżnej części depresji śródsudeckiej. Od północnego - wschodu graniczy z krą gnejsową Gór Sowich, od wschodu ze strukturą bardzką, a od południa z metamorfikiem Kłodzkim. Do najstarszych ogniw litologicznych występujących na terenie miasta należą gabra i diabazy. W okolicach Słupca występują skały osadowe, powstałe głównie w okresie karbonu, do których należą zlepieńce oraz piaskowce z wkładkami węgla. Mniejsze powierzchnie zajmują argility, łupki ogniotrwałe, łupki ilaste i piaszczyste z wkładkami węgla. Skały wieku permskiego są reprezentowane przez serie osadowe dolnego czerwonego spągowca. Wśród

młodszych skał występują luźne osady czwartorzędu, w tym głównie gliny deluwialne z rumoszem skalnym i osady rzeczne.¹

Mocno Zróznicowana rzeźba terenu oraz topografia miasta uwarunkowane są występowaniem masywów górskich (Góry Sowie, Góry Suche, Wzgórza Wyrebińskie, Wzgórza Włodzickie) oraz dolin rzecznych Włodzicy, Woliborki, Dzika, Jugowskiego Potoku i Piekelnicy.

Obszar objęty zmianą planu położony jest na wysokości około 384 – 387 m n.p.m.

3.1.3 Warunki klimatyczne

Analizowany obszar położony jest w wałbrzyskim regionie klimatycznym (IV), w piętrze klimatycznym o charakterze umiarkowanym ciepłym (wg A. Schmucka i A. Wosia).

Średnia temperatura roku w rejonie Nowej Rudy wynosi około 6,5°C.

Średnia temperatura najcieplejszego miesiąca (lipca) wynosi około 16,5°C, natomiast najzimniejszego miesiąca (stycznia) około -3°C.

Roczna suma opadów atmosferycznych wynosi około 800 mm (maksimum opadów przypada na lipiec, minimum na luty – marzec).

Dominują wiatry z kierunków południowo – zachodnich, poza majem, czerwcem oraz lipcem kiedy przeważa wiatr północny.

W cyklu rocznym występuje przewaga dni pochmurnych nad słonecznymi.

Specyficzne położenie sprzyja oddziaływaniu spływów zimnego powietrza ze stoków oraz wzdłuż dolin, co powoduje formowanie się zastoisk chłodnego powietrza.

3.1.4 Wody powierzchniowe i podziemne

Obszar objęty zmianą planu od południa i południowego wschodu graniczy w potokiem Włodzica, którego źródła położone są na wysokości około 680 m n. p. m. na Wzgórzach Włodzickich w okolicy miejscowości Dworki.

Włodzica zbiera wody z Wzgórz Włodzickich, południowo - zachodnich zboczy Gór Sowich oraz północno - wschodnich zboczy Gór Suchych.

Maksymalne przepływy wód następują w lipcu a minimalne w lutym – marcu, ma to związek z ilością opadów atmosferycznych. Na obszarze opracowania występuje zagrożenie niebezpieczeństwem zalania wodami powodziowymi potoku Włodzica.

Obszar objęty zmianą planu położony jest w zasięgu strefy ochrony pośredniej ujęcia wody dla miasta Wrocławia ustanowionej decyzją Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu nr RLS.gw.I 053/17/74 z dn. 31 marca 1974 r.

3.1.5 Gleby i surowce naturalne

Na obszarze objętym zmianą planu występują gleby pochodzenia antropogenicznego - industroziemy i urbanoziemy, które zostały utworzone w wyniku przekształceń spowodowanych działalnością człowieka.

Na przedmiotowym obszarze brak jest udokumentowanych zasobów surowców naturalnych.

3.1.6 Fauna i flora

Na obszarze objętym zmianą planu nie występują naturalne siedliska i zbiorowiska roślinne. Występują tu głównie sztuczne nasadzenia lub samoistnie rozwinięta roślinność synantropijna. Drzewa reprezentowane są przez takie gatunki drzew jak: świerk pospolity, brzoza brodawkowata.

Świat zwierzęcy jest ubogi, reprezentowany głównie przez niewielkie ssaki - gryzonie oraz ptaki, występujące pospolicie na terenie całego kraju.

¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Nowa Ruda, Biuro Urbanistyczne ECOLAND, Wrocław 2007, s. 12,13;

3.1.7 Formy ochrony przyrody

Na obszarze objętym zmianą planu oraz w jego sąsiedztwie nie występują obszary Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 oraz inne obszary i obiekty podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220),

Na terenie opracowania oraz w jego sąsiedztwie nie występują stanowiska roślin i zwierząt chronionych oraz siedliska przyrodnicze.

3.1.8 Dziedzictwo kulturowe i ochrona konserwatorska

W obszarze objętym zmianą planu występują obiekty ujęte w wojewódzkim wykazie zabytków stanowiące zespół dawnej fabryki Pollacka.

Obiekty wpisane do wojewódzkiego wykazu zabytków:

- zespół trzech tkalni – ul. M. J. Piłsudskiego nr 27;
- budynek biurowo – ul. M. J. Piłsudskiego nr 27;
- budynek brakarni – ul. M. J. Piłsudskiego nr 27;
- budynek kotłowni – ul. M. J. Piłsudskiego nr 27;
- budynek wagi – ul. M. J. Piłsudskiego nr 27.

Proponuje się objęcie ochroną konserwatorską budynków zlokalizowanych bezpośrednio przy ulicy Piłsudskiego 27.

3.1.9 Sieć komunikacyjna

Wzdłuż północno – zachodniej granicy obszaru objętego zmianą planu (poza granicą obszaru objętego planem) zlokalizowana jest ulica Józefa Piłsudskiego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 385 (klasa G, docelowo klasa Z), przebiegająca z przejścia granicznego w Tłumaczowie przez Nową Rudę, Srebrną Górę w kierunku Ząbkowic Śląskich dalej do drogi krajowej nr 46.

Według pomiaru ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku, średni ruch dobowy na drodze nr 385 na punkcie pomiarowym nr 02230 - Nowa Ruda wynosił 2557 pojazdów na dobę z czego 71 stanowiły samochody ciężarowe.

Pozostałą sieć drogową stanowią drogi wewnętrzne zlokalizowane w granicach obszaru objętego opracowaniem.

3.1.10 Infrastruktura techniczna

Obszar objęty zmianą planu miejscowego posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, która została zrealizowana głównie na potrzeby nieistniejących Zakładów Przemysłu Jedwabniczego „Nowar”.

Na przedmiotowym obszarze zlokalizowana jest nieczynna stacja transformatorowa 20kV/0,4kV sieci elektroenergetyczne SN 20kV (sieć skablowana, częściowo napowietrzna o przebiegu pokazanym na załączniku graficznym) i NN 0,4kV oraz sieci telekomunikacyjne, wodociągowe i kanalizacyjne.

3.2 Sposób zagospodarowania obszaru opracowania projektu zmiany planu miejscowego oraz terenów przyległych

Obszar objęty zmianą planu miejscowego stanowi tereny przemysłowe nieistniejących Zakładów Przemysłu Jedwabniczego „Nowar” zaadaptowane głównie na cele usługowe, hurtownie, składy i magazyny.

Zagospodarowane terenów sąsiednich jest mocno zróżnicowane. Obszar objęty zmianą planu graniczy od północnego zachodu z drogą ulicą Józefa Piłsudskiego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 385, od północy i północnego wschodu z terenami zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz usługowo – składowej, od południa i południowego wschodu z potokiem Włodzica, od południowego zachodu z terenami mieszkaniowo – usługowymi.

4 Prognozowane skutki realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego na środowisko

4.1 Analiza ustaleń projektu zmiany planu miejscowego

Tabela nr 1- podstawowe parametry zagospodarowania terenów

Symbol wg. mpzp	Przeznaczenie terenu		Wybrane parametry / wskaźniki		
	podstawowe	uzupełniające	maksymalna wysokość budynku [m]	minimalna powierzchnia biologicznie czynna [%]	minimalny i maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy
1-MW	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	usługi – wyłącznie jako usługi wbudowane; zieleni urządzonej; place manewrowe i miejsca postojowe dla samochodów.	21m	30%*	0,5 – 2
2-U	usługi (z wykluczeniem obiektów i lokali handlowych w formie sklepów)	składy i magazyny; zieleni urządzonej; place manewrowe i miejsca postojowe dla samochodów; drogi wewnętrzne.	21m	30%*	0,5 – 2
3-P/U	usługi	składy i magazyny; zieleni urządzonej; place manewrowe i miejsca postojowe dla samochodów; drogi wewnętrzne.	12m	30%*	0,1 – 1,5

(*) co najmniej 30% powierzchni działki budowlanej należy zagospodarować jako powierzchnie biologicznie czynne; na nieruchomościach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej;

Opracowywany projekt zmiany planu przewiduje następujące ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania krajobrazu oraz ładu przestrzennego:

- dopuszcza się sytuowanie urządzeń reklamowych na budynkach oraz wolnostojących zbiorczych urządzeń reklamowych np. w formie pylonów reklamowych, wyłącznie takich, które nie będą stwarzały zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego i dotyczyć będą działalności prowadzonej w obszarze objętym planem;
- dla wolnostojących urządzeń reklamowych ustala się maksymalną powierzchnię reklamową do 6 m² i maksymalną wysokość do 4m mierzoną od poziomu terenu przy urządzeniu do jego najwyższego punktu;
  - dla urządzeń reklamowych umieszczonych na budynkach ustala się maksymalną powierzchnię reklamową do 6 m² mierzoną dla jednej elewacji budynku;
  - ustala się zakaz umieszczania urządzeń reklamowych na ogrodzeniach.
- ustala się zakaz stosowania jaskrawej kolorystyki obiektów budowlanych z wyłączeniem kolorystyki urządzeń reklamowych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 oraz kolorystyki znaków graficznych związanych z działalnością prowadzoną w obiekcie;
- ustala się zakaz stosowania ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych od strony linii rozgraniczającej tereny z drogą publiczną.

Opracowywany projekt zmiany planu przewiduje następujące ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania środowiska:

- Obszar objęty planem położony jest w zasięgu strefy ochrony pośredniej ujęcia wody dla miasta Wrocławia ustanowionej decyzją Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu nr RLS.gw.I 053/17/74 z dn. 31 marca 1974 r.
- W granicach obszaru objętego planem należy uwzględnić zakazy i ograniczenia ustanowione dla obszaru, o którym mowa w ust. 1.
- W zakresie ochrony przed hałasem ustala się dopuszczalne poziomy hałasu określone w przepisach odrębnych odpowiednio: dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 1-MW – jak dla terenów mieszkaniowo – usługowych.

Ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania dziedzictwa kulturowego

- Obejmuje się ochroną konserwatorską budynki zabytkowe wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków wskazane na rysunku planu.
- Ustala się następujące zasady ochrony konserwatorskiej budynków, o których mowa w ust. 1.
  - dla budynku przy ul. Piłsudskiego nr 27 oznaczonego na rysunku planu numerem 1 przedmiotem ochrony jest:
    - bryła, obrys oraz forma dachu budynku;
    - kształt oraz rozmieszczenie otworów okiennych a także podziały stolarki okiennej;
    - zabytkowy wystrój elewacji – gzymsy oraz opaski okienne;
  - dla budynku przy ul. Piłsudskiego nr 27 oznaczonego na rysunku planu numerem 2 przedmiotem ochrony jest:
    - bryła, obrys oraz forma dachu budynku;
    - kształt oraz rozmieszczenie otworów okiennych a także podziały stolarki okiennej;
    - zabytkowy wystrój elewacji – gzymsy, pilastry oraz płyciny podokienne;
  - dla budynku przy ul. Piłsudskiego nr 27 oznaczonego na rysunku planu numerem 3 przedmiotem ochrony jest:
    - bryła, obrys oraz forma dachu budynku;
    - kształt oraz rozmieszczenie otworów okiennych a także podziały stolarki okiennej;
    - zabytkowy wystrój elewacji – naczółek, gzymsy, pilastry oraz płyciny podokienne.
- Dla budynków, których mowa w ust. 2 dopuszcza się rozbudowę części parterowej budynków od strony podwórza z uwzględnieniem nieprzekraczalnej linii zabudowy o elementy małogabarytowe jak: wejścia, łączniki oraz inne elementy o podobnym charakterze.
- Dla budynków, których mowa w ust. 2 dopuszcza zamurowanie części otworów okiennych z zachowaniem ich obrysu w formie tak zwanych blend.

Opracowywany projekt zmiany planu przewiduje następujące ustalenia dotyczące infrastruktury technicznej zasad scalania i podziałów nieruchomości oraz wydzielenia działek budowlanych:

- Dla działek budowlanych ustala się:
  - powierzchnia działki budowlanej może być mniejsza niż 1500 m²;
  - szerokość frontu działki budowlanej nie może być mniejsza niż 15 m;
  - kąt położenia granicy działki budowlanej w stosunku do pasa drogowego powinien zawierać się w przedziale od 45° do 135°.
- Dla pozostałych działek ustala się:
  - powierzchnia działki nie może być mniejsza niż 2 m²;
  - szerokość frontu działki nie może być mniejsza niż 1 m;
  - kąt położenia granicy działki w stosunku do pasa drogowego powinien zawierać się w przedziale od 45° do 135°.

Opracowywany projekt zmiany planu przewiduje następujące ustalenia dotyczące systemu komunikacji samochodowej i pieszej:

- Obsługa komunikacyjna obszaru objętego planem z drogi wojewódzkiej nr 385 (ul. Józefa Piłsudskiego) poprzez istniejące zjazdy zgodnie z rysunkiem planu oraz z istniejących dróg wewnętrznych.
- Dopuszcza się wydzielenie nowych dróg wewnętrznych o szerokości minimum 6m.
- Dopuszcza się lokalizację nowych zjazdów z drogi wojewódzkiej nr 385 (ul. Józefa Piłsudskiego) realizowanych za zgodą zarządcy drogi.
- W zakresie minimalnej liczby miejsc postojowych dla samochodów oraz sposobu ich realizacji ustala się:
  - co najmniej 1 miejsce postojowe na 1 mieszkanie w zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej realizowane w ramach działki budowlanej, na której zabudowa jest zlokalizowana lub na specjalnie wyznaczonym miejscu w jej sąsiedztwie;
  - co najmniej 1 miejsce postojowe na każde 40m² powierzchni użytkowej usług realizowane w ramach działki budowlanej, na której zabudowa jest zlokalizowana lub na specjalnie wyznaczonym miejscu w jej sąsiedztwie;
  - co najmniej 1 miejsce postojowe na 1 miejsce pracy dla zabudowy składowej i magazynowej. realizowane w ramach działki budowlanej, na której zabudowa jest zlokalizowana lub na specjalnie wyznaczonym miejscu w jej sąsiedztwie;
  - miejsca postojowe, o których mowa w pkt 1-3 mogą być realizowane zarówno jako terenowe miejsca postojowe, jak i miejsca postojowe w budynkach.

Opracowywany projekt zmiany planu przewiduje następujące ustalenia dotyczące infrastruktury technicznej:

- W zakresie zaopatrzenia w wodę ustala się:
  - zaopatrzenie w wodę z miejskiej sieci wodociągowej, z uwzględnieniem dostępności wody dla celów przeciwpożarowych zgodnie z przepisami odrębnymi.
- W zakresie gospodarki ściekowej ustala się:
  - ścieki bytowe z obszaru objętego planem należy odprowadzać do miejskiej sieci kanalizacyjnej;
  - ścieki przemysłowe z obszaru objętego planem należy odprowadzać do miejskiej sieci kanalizacyjnej po uprzednim podczyszczeniu ich do parametrów ustalonych przez zarządcę sieci.
- W zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych ustala się:
  - tereny dróg i parkingów powinny być wyposażone w system odprowadzania wód opadowych i roztopowych oraz urządzenia do zbierania zanieczyszczeń, w tym substancji ropopochodnych;
  - wody opadowe i roztopowe z obszaru objętego planem należy odprowadzać do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej;
  - dopuszcza się odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do indywidualnych zbiorników bezodpływowych z przeznaczeniem dla celów gospodarczych.
- W zakresie gospodarki odpadami ustala się wymóg prowadzenia zorganizowanej, selektywnej gospodarki odpadami na zasadach określonych w gminnych przepisach dotyczących utrzymania czystości i porządku oraz w przepisach odrębnych.
- W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną ustala się:
  - zaopatrzenie w energię elektryczną z istniejącej i projektowanej sieci energetycznej;
  - sieci średniego i niskiego napięcia oraz przyłącza energetyczne należy realizować w formie podziemnych sieci kablowych; w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się realizację sieci napowietrznych;
  - urządzenia zaopatrzenia w energię elektryczną, w szczególności stacje transformatorowe, należy realizować w obrębie terenów przewidzianych pod zabudowę w odległości minimum 1,5 m od granicy działki budowlanej.
- W zakresie zaopatrzenia w energię cieplną ustala się następujące źródła ciepła:
  - gaz ziemny;
  - olej opałowy;

- energię elektryczną;
- energię ze źródeł odnawialnych;
- paliwa stałe – z wykorzystaniem systemów ogrzewania o sprawności minimum 80%.
- W zakresie zaopatrzenia w gaz ustala się zaopatrzenie w gaz z projektowanej rozdzielczej sieci gazowej.
- W zakresie telekomunikacji ustala się:
- sieci i przyłącza telekomunikacyjne należy realizować w podziemnych kanałach kablowych lub w formie podziemnych linii kablowych;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury telekomunikacyjnej o nieznacznym oddziaływaniu oraz innych urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej z zastrzeżeniem, że lokalizacja tych urządzeń jest zgodna z przepisami odrębnymi.
- Dopuszcza się sytuowanie urządzeń oraz sieci infrastruktury technicznej na wszystkich terenach, o ile ustalenia Działu II nie stanowią inaczej oraz sytuowanie tych urządzeń i sieci nie koliduje z istniejącymi lub projektowanymi elementami zagospodarowania terenów.

4.2 Prognozowane rodzaje oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska

W opracowaniu przyjęto metodę polegającą na podzieleniu obszaru objętego planem na jednostki o różnym stopniu oraz różnym charakterze wpływu ustaleń planu na środowisko z uwzględnieniem zagospodarowania istniejącego i projektowanego.

Wyznaczono następujące typy jednostek w zależności od typu oddziaływania na środowisko:

- **P1** – w skład jednostki wchodzi teren: **1-MW**;
- **P2** – w skład jednostki wchodzi tereny: **2-U, 3-P/U**.

Szczegółowa analiza oddziaływania na ww. komponenty środowiska z podziałem na oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne została zawarta w tabeli nr 2

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu przy ulicy Józefa Piłsudskiego w Nowej Rudzie

Tabela nr 2 prognozowane oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska

OZNACZENIE JEDNOSTKI	OZNACZENIE TERENU	ODDZIAŁYWANIE	KOMPONENT ŚRODOWISKA										WNIOSKI / PODSUMOWANIE				
			Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne		Zabytki	Dobra materialne		
P1	1-MW	Bezpośrednie	-	+				-	+/-	+		-	Brak oddziaływania	+	<p>Realizacja ustaleń zmiany planu miejscowego na terenie 1-MW nie będzie miała znaczącego wpływu na środowisko ze względu na to, iż projektowane przeznaczenie terenu jest faktycznie zmianą sposobu użytkowania istniejącego budynku. Głównymi negatywnymi oddziaływaniami o charakterze stałym będzie emisja zanieczyszczeń powietrza, gleby i wody oraz wytwarzanie cieków i odpadów bytowych związanych z funkcją zabudowy. Głównymi negatywnymi oddziaływaniami o charakterze chwilowym będzie emisja hałasu oraz zanieczyszczeń powietrza, gleby i wody powstała w wyniku robót budowlanych związanych z remontem i adaptacją budynku na cele mieszkaniowe i usługowe oraz z nowym niezbędnym zagospodarowaniem terenu. Do negatywnych oddziaływań chwilowych należy również zaliczyć generowanie ruchu komunikacyjnego związanego z funkcją zabudowy. Do oddziaływań pozytywnych należy zaliczyć oddziaływanie na ludzi oraz dobra materialne.</p>		
		Pośrednie			-	-	-										
		Wtórne															
		Skumulowane															
		Krótkoterminowe															
		Średnioterminowe															
		Długoterminowe															
		Stale	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-		-			+
		Chwilowe	-	-													

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu przy ulicy Józefa Piłsudskiego w Nowej Rudzie

P2	2-U, 3-P/U	Bezpośrednie	-	+				-	+/-	+/-			Brak oddziaływania	+	<p>Realizacja ustaleń zmiany planu miejscowego na terenach 2-U, 3-P/U nie będzie miała znaczącego wpływu na środowisko ze względu na to, iż projektowane przeznaczenie terenu jest utrzymaniem stanu istniejącego.</p> <p>Głównymi negatywnymi oddziaływaniami o charakterze stałym będzie emisja zanieczyszczeń powietrza, gleby i wody oraz wytwarzanie cieków i odpadów bytowych związanych z funkcją zabudowy.</p> <p>Głównymi negatywnymi oddziaływaniami o charakterze chwilowym będzie emisja hałasu oraz zanieczyszczeń powietrza, gleby i wody powstała w wyniku robót budowlanych związanych z remontem i adaptacją budynków na cele usługowe oraz potencjalnymi robotami budowlanymi związanymi z realizacją nowej zabudowy oraz z nowym niezbędnym zagospodarowaniem terenu.</p> <p>Do negatywnych oddziaływań chwilowych należy również zaliczyć generowanie ruchu komunikacyjnego związanego z funkcją zabudowy.</p> <p>Do oddziaływań pozytywnych należy zaliczyć oddziaływanie na ludzi oraz dobra materialne.</p>		
		Pośrednie			-	-	-		-								
		Wtórne															
		Skumulowane															
		Krótkoterminowe															
		Średnioterminowe															
		Długoterminowe						-	-								
		Stałe	-	+	-	-	-	-	-	-	+/-						+
		Chwilowe	-	-				-	-								+

(+)
(+) – Oddziaływanie pozytywne, (-) – Oddziaływanie negatywne

5 Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego

Obowiązujące aktualnie przepisy prawa dotyczące gospodarki przestrzennej oraz ochrony środowiska nie przewidują prowadzenia monitoringu i analiz skutków realizacji ustaleń projektów planów miejscowych na środowisko.

Na podstawie art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, ze zm.) Burmistrz dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy co najmniej raz w czasie kadencji Rady Miejskiej.

Głównym celem dokonania analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy jest weryfikacja aktualności dokumentów planistycznych jakimi są studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy pod względem merytorycznym i przestrzennym.

Powyższa analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym nie zawiera problematyki związanej z ochroną środowiska oraz nie ocenia wpływu realizacji ustaleń dokumentów planistycznych na środowisko.

Mając na uwadze powyższe proponuje się aby monitoring i analiza skutków realizacji ustaleń planów miejscowych na środowisko była prowadzona równolegle z analizą zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy przynajmniej raz w kadencji Rady Miejskiej ze szczególnym naciskiem na wykorzystanie danych o stanie środowiska gromadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Podstawą prowadzenia Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie województwa dolnośląskiego jest „Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2010-2012”.

Metodologia takiego opracowania mogłaby się opierać między innymi na analizie statystycznej danych z Państwowego Monitoringu Środowiska oraz danych dotyczących rozwoju zainwestowania, zapotrzebowania, jak i wykorzystania infrastruktury technicznej szczególnie wodno – ściekowej na terenach objętych planami miejscowymi.

6 Analiza celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego

Obszar objęty zmianą planu miejscowego jest silnie zainwestowany, a ustalenia zmiany planu miejscowego mają głównie charakter regulacyjny. Głównym priorytetem opracowywanej zmiany planu miejscowego jest umożliwienie realizacji funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej w zabudowie istniejącej na terenie **1-MW** oraz umożliwienie dalszej adaptacji istniejącego zagospodarowania, głównie na cele usługowe.

Ze względu na specyfikę oraz położenie terenu objętego zmianą planu, pełna realizacja ustaleń przedmiotowego dokumentu z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań, wynikających z przepisów odrębnych, nie będzie miała znaczącego wpływu na środowisko oraz cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym wspólnotowym i międzynarodowym.

7 Analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Istotnym problemem ochrony środowiska w obszarze objętym zmianą planu oraz w jego bezpośrednim otoczeniu jest ponadnormatywna emisja hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza i wibracji, związana z przebiegiem, w sąsiedztwie obszaru opracowania, drogi wojewódzkiej nr 385 przebiegająca z przejścia granicznego w Tłumaczowie przez Nową Rudę, Srebrną Górę w kierunku Ząbkowic Śląskich dalej do drogi krajowej nr 46. Według pomiaru ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku, średni ruch dobowy na drodze nr 385 na punkcie pomiarowym nr 02230 – Nowa Ruda wynosił 2557 pojazdów na dobę z czego 71 stanowiły samochody ciężarowe.

Kolejnym istotnym problemem z punktu widzenia projektowanego dokumentu jest położenie obszaru objętego zmianą planu miejscowego w obszarze zagrożonym niebezpieczeństwem zalania wodami powodziowymi potoku Włodzica.

Na obszarze objętym planem zmianą planu oraz w jego sąsiedztwie nie występują obszary podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220), w związku z powyższym stwierdza się brak występowania problemów ochrony środowiska związanych z tymi obszarami.

8 Prognozowane oddziaływanie realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego na obszary NATURA 2000

Na terenie objętym zmianą miejscowego planu oraz w jego bliskim sąsiedztwie nie występują obszary Natura 2000, ze względu na powyższe ocenia się, że realizacja ustaleń zmiany planu miejscowego nie będzie miała wpływu na przedmiot oraz cel ochrony obszarów Natura 2000.

9 Analiza możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko związanego z realizacją ustaleń projektu zmiany planu miejscowego

Z uwagi na lokalizację obszaru objętego zmianą planu miejscowego oraz planowany sposób zagospodarowania ocenia się, iż oddziaływanie transgraniczne nie będzie występowało.

10 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensowanie szkodliwych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją ustaleń projektu zmiany planu miejscowego

Głównym aspektem decydującym o skali oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jest prawidłowy dobór rozwiązań technologicznych realizowanych w ramach przedsięwzięcia. Istotna jest również prawidłowa lokalizacja przedsięwzięcia, uwzględniająca interakcje występujące pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska oraz poszczególnymi elementami i funkcjami zagospodarowania przestrzeni.

Przy założeniu, że nowe inwestycje i przedsięwzięcia, lokalizowane w obszarze objętym zmianą planu miejscowego, będą ściśle respektować jej ustalenia, szkodliwe oddziaływania na środowisko nie będą występowały.

Stała analiza danych o stanie środowiska gromadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska pozwala na diagnozowanie stanu środowiska oraz podejmowanie odpowiednich działań w przypadku niepokojących zjawisk, zaistniałych w związku z realizacją ustaleń zmiany planu miejscowego.

Z uwagi na charakter obszaru opracowania oraz przyjęte w projekcie zmiany planu rozwiązania, które w pełni uwzględniają aspekty ochrony środowiska, na etapie opracowania zmiany planu miejscowego nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na środowisko, który wymagałby prowadzenia kompensacji.

11 Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie planu

Dokumentem wyjściowym przy opracowaniu planu miejscowego lub jego zmiany określającym uwarunkowania i kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W związku z art. 9 ust 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z dnia 10 maja 2003 r. ze zm.), który stanowi, że ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych, projekt zmiany planu miejscowego musi być zgodny z jego ustaleniami.

Mając na uwadze ww. uwarunkowania formalno – prawne, przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań przyjętych w projekcie zmiany planu jest nie możliwe, a próba określania rozwiązań alternatywnych miałaby charakter rozważań czysto teoretycznych.

Rozwiązania alternatywne będą dotyczyć doboru indywidualnych rozwiązań technicznych i technologicznych dla poszczególnych przedsięwzięć z uwzględnieniem ustaleń niniejszej zmiany planu miejscowego.

Reasumując należy uznać, że brak propozycji rozwiązań alternatywnych wynika z luk we współczesnej wiedzy spowodowanych istniejącym stanem prawnym.

12 Analiza potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu zmiany planu przedmiotowy obszar pozostanie w użytkowaniu dotychczasowym.

Istniejące zagospodarowanie stanowią głównie zabudowania nieistniejących Zakładów Przemysłu Jedwabniczego „Nowar”, które zostały adaptowane głównie na cele usługowe, hurtownie, składy i magazyny.

Brak realizacji ustaleń projektu zmiany planu miejscowego nie wpłynie znacznie na zmianę sposobu zagospodarowania obszaru objętego zmianą planu miejscowego, a co za tym idzie nie spowoduje potencjalnych zmian w środowisku. Realizacja ustaleń zmiany planu może mieć pozytywny wpływ na krajobraz i może spowodować uporządkowanie oraz rewitalizację przedmiotowego obszaru.

13 Podsumowanie - streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu przy ulicy Józefa Piłsudskiego w Nowej Rudzie została sporządzona w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko związanej z opracowaniem i uchwaleniem zmiany planu miejscowego.

Podstawę opracowania prognozy stanowi art. 46 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.). Prognoza zawiera analizę i ocenę stanu istniejącego, potencjalny wpływ założeń planistycznych na środowisko (w tym zdrowie ludzi), perspektywy i zmiany zaistniałe w wyniku realizacji ustaleń zmiany planu miejscowego.

Obszar objęty niniejszym opracowaniem położony jest w strefie śródmiejskiej, na północ od centrum miasta. Powierzchnia obszaru opracowania wynosi około 3,3 ha. Istniejące zagospodarowanie stanowią głównie zabudowania nieistniejących Zakładów Przemysłu Jedwabniczego „Nowar”, które zostały adaptowane głównie na cele usługowe, hurtownie, składy i magazyny.

Celem zmiany planu miejscowego jest umożliwienie dalszej adaptacji istniejącej zabudowy, na cele mieszkaniowe oraz usługowe.

Projekt zmiany planu uwzględnia obowiązki ochrony powierzchni ziemi, gleby, powietrza, wód podziemnych i powierzchniowych oraz potrzeby ochrony środowiska wynikające z polityki ekologicznej kraju, obowiązków określonych w ustawach regulujących problematykę ekologiczną oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa i programów ochrony środowiska na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

W wyniku przeprowadzonej terenowej inwentaryzacji urbanistycznej oraz analizy porównawczej istniejącego i projektowanego zagospodarowania obszaru można stwierdzić, że realizacja ustaleń zmiany planu miejscowego przy całkowitym uwzględnieniu jej ustaleń oraz przepisów odrębnych nie będzie miała istotnego wpływu na środowisko. Projektowane funkcje terenów i obiektów wiążą się głównie z adaptacją istniejącego zagospodarowania poprzemysłowego.

Pod nowe funkcje i zagospodarowanie przewidziano około 0,24 ha. Głównymi negatywnymi oddziaływaniami o charakterze chwilowym będzie emisja hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza, gleby i wody która wystąpi podczas realizacji poszczególnych inwestycji oraz ewentualnej modernizacji istniejącego zagospodarowania terenu oraz infrastruktury technicznej. Negatywnymi oddziaływaniami o charakterze stałym będzie emisja zanieczyszczeń do powietrza, gleby i wody, wytwarzanie ścieków i odpadów bytowych związanych z funkcją zabudowy oraz zmniejszenie

powierzchni biologicznie czynnej na terenach przewidzianych pod zabudowę i miejsca postojowe dla samochodów. Głównym źródłem negatywnego oddziaływania na środowisko w obszarze objętym zmianą planu miejscowego jest ponadnormatywna emisja hałasu oraz zanieczyszczeń powietrza i wibracji, związana z przebiegiem, w sąsiedztwie obszaru opracowania, ulicy Józefa Piłsudskiego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 385. Według pomiaru ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku, średni ruch dobowy na drodze nr 385 na punkcie pomiarowym nr 02230 – Nowa Ruda wynosił 2557 pojazdów na dobę z czego 71 stanowiły samochody ciężarowe.

Podsumowując wyniki analizy uwarunkowań przyrodniczych i antropogenicznych oraz analizy ustaleń projektu zmiany planu miejscowego przeprowadzonych w ramach prognozy, należy stwierdzić, że realizacja ustaleń zmiany planu miejscowego nie będzie miała istotnego wpływu na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.

14 Piśmiennictwo, materiały źródłowe, akty prawne

- Domański R., Gospodarka przestrzenna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002 r.;
- Dubel K., Uwarunkowania przyrodnicze w planowaniu przestrzennym, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok 2000 r.;
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002 r.;
- „Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla terenu położonego przy ulicy Józefa Piłsudskiego w Nowej Rudzie”, autor: J. Chmielowska - Kowalska, M. Kowalski, sierpień 2011r.
- Przerwa T. (redaktor naukowy), „W cieniu Wielkiej Sowy - monografia gór sowich”, Dzierżoniów 2006r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne dla Województwa Dolnośląskiego, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu, Wrocław 2005 r.;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, uchwalony przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XLVIII/873/2002 z dnia 30 sierpnia 2002 roku;
- Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2009 roku, WIOŚ, Wrocław 2010 r.;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miejskiej Nowa Ruda” przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Nowej Rudzie nr 25/IV/07 z dnia 24 stycznia 2007 roku
- Szafer W., Podstawy geobotanicznego podziału Polski, Szata roślinna Polski niżowej,[w:] W. Szafer, K. Zarzycki (red.), Szata roślinna Polski II, PWN, Warszawa: 9-189, 1972 r.;
- Szponar A., Fizjografia urbanistyczna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003 r.;
- Uniwersytet Wrocławski, Atlas Śląska dolnego i opolskiego, Wrocław 1997 r.;
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2005r. nr 239, poz. 2019, ze zm.);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162, poz. 1568, ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 185 poz. 1243 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. z 2008r. Dz. U. nr 25, poz. 150; ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80, poz. 717; ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).